

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/126/2023
Identifikačné číslo spisu:	7510214301
Dátum vydania rozhodnutia:	23.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7510214301.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov, Jasov 166, Kláštor premonštrátov, IČO: 00 587 125, zastúpeného spoločnosťou JUDr. Lucia Jurgová advokátka s. r. o., Košice, Kováčska 28, IČO: 47 236 884, proti žalovanému J. W. J., narodenému XX. G. XXXX, X., U. X, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K3-15C/256/2010 (pôvodne na Okresnom súde Košice - okolie), o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. júna 2022 sp. zn. 11Co/105/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovanému priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 30. januára 2020 č. k. 15C/256/2010-707 zamietol žalobu žalobcu a priznal žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. Rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom domu súp. č. XX na parcele C -KN č. XX, parcely „C“ č. XX o výmere 871 m² - zastavané plochy a nádvoria, parcely „C“ č. XX o výmere 593 m² - zastavané plochy a nádvoria, parcely „C“ č. XX/X o výmere 1 793 m² - záhrady, parcely „C“ č. XX/X o výmere 119 m² - záhrady, parcely „C“ č. XX o výmere 3 325 m² - záhrady, zapísaných na LV č. XXX v k. ú. Q. (ďalej aj „sporné nehnuteľnosti“). Skutkovým základom uplatneného nároku bolo tvrdenie žalobcu, že 26. novembra 2007 bola uzavretá darovacia zmluva, ktorej zmluvnými stranami boli žalobca ako darca, v mene ktorého konal opát W. X. U., v zastúpení na základe splnomocnenia W. B., a žalovaný ako obdarovaný. Predmetom daru bol rodinný dom súp. č. XX postavený na parcele č. XX a parcely č. XX, č. XX a č. XX/X, ktoré sú predmetom sporu. Ďalšia darovacia zmluva bola uzavretá 09. marca 2009, jej zmluvnými stranami boli žalobca ako darca, v mene ktorého konal opát W. X. U. a žalovaný ako obdarovaný. Predmetom daru boli parcely č. XX/X a č. XX, ktoré sa týkajú sporu. Žalobca predmetné darovania považoval za neplatné, keďže na platné scudzenie majetku žalobcu sa vyžadoval osobitný postup upravený internými predpismi žalobcu,

ktorý nebol osobou konajúcou v mene žalobcu dodržaný, hoci táto osoba o týchto predpisoch vedela a k ich dodržiavaniu sa riadne zaviazala sľubom. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníckeho práva odôvodnil žalobca tým, že medzi stranami sporu trvá stav objektívnej právnej neistoty ohľadom toho, kto je vlastníkom predmetných nehnuteľností.

1.2. Súd prvej inštancie ako predbežnú otázku posudzoval platnosť darovacích zmlúv uzavretých podľa § 628 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) dňa 26. novembra 2007 a dňa 9. marca 2009 medzi žalobcom ako darcom a žalovaným ako obdarovaným a dospel k záveru, že darovacie zmluvy sú podľa právneho poriadku Slovenskej republiky uzavreté platne. Poukázal na to, že v súlade s ustanovením § 20 ods. 1 OZ tieto zmluvy za žalobcu ako darcu uzavrel a podpísal jeho štatutárny zástupca, v tom čase úradujúci opát W. X. U., boli uzatvorené v zákonom stanovenej forme a na ich základe bol povolený príslušnou správou katastra vklad vlastníckeho práva v prospech žalovaného. Pokiaľ išlo o darovaciu zmluvu zo dňa 26. novembra 2007, doplnil, že za opáta W. X. U. konal jeho splnomocnený zástupca W. B. na základe a v rozsahu splnomocnenia zo dňa 25. septembra 2006, ktoré obsahovalo všetky náležitosti požadované zákonom. Pokiaľ žalobca namietal neplatnosť darovacej zmluvy pre jej rozpor s dobrými mravmi, ktorý videl v tom, že neboli dodržané interné cirkevné predpisy žalobcu pri scudzovaní nehnuteľnosti vyžadujúce súhlas Rady opáta s predmetným prevodom (čl. 119 ods. 11 Konštitúcie Rádu premonštrátskych rehoľných kanonikov), pričom žalovaný bol ako zamestnanec žalobcu oboznámený s postupom pri scudzovaní nehnuteľností, súd prvej inštancie k tejto námietke poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Cdo/281/2005 zverejnené pod č. 54/2006 ZSP, podľa ktorého „Námietku neplatnosti kúpnej zmluvy pre jej rozpor s dobrými mravmi nemôže uplatniť ten z jej účastníkov, ktorý sám konal v rozpore s dobrými mravmi“. Dodal, že skutočnosť, že štatutárny zástupca žalobcu opát W. X. U. (a pri darovacej zmluve zo dňa 26. novembra 2007 v jeho zastúpení W. B.) v čase uzavretia darovacej zmluvy nemali súhlas svojej rady s predmetným právnym úkonom, nemá za následok neplatnosť darovacej zmluvy, zakladá len právo žalobcu na náhradu škody voči opátovi za prekročenie jeho kompetencií pri prevode cirkevného majetku, čo podlieha cirkevnej jurisdikcii, resp. zakladá jeho trestnoprávnu zodpovednosť. Súd prvej inštancie napokon s poukazom na základnú zmluvu medzi Slovenskou republikou a Svätou Stolicou, platnú od 18. decembra 2000, zverejnenú v Zbierke zákonov SR oznámením Ministerstva zahraničných vecí SR č. 326/2001 Z. z. (ďalej len „Vatikánska zmluva“), konštatoval, že kánonické právo nie je súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. S ohľadom na uvedené uzavrel, že darovacie zmluvy boli uzatvorené platne podľa právneho poriadku SR, pričom skutočnosť, či bolo počas kontraktáčnej fázy dodržané kánonické právo, podľa názoru súdu nemala vplyv na ich platnosť. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. júna 2022 sp. zn. 11Co/105/2020 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a vyslovil, že žalobca je povinný nahradiť žalovanému 100 % trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení v prvom rade konštatoval, že v preskúmvanej veci nedošlo k naplneniu vady podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP spočívajúcej v nedostatočnom odôvodnení prvoinštančného rozsudku, keďže súd prvej inštancie sa vzhľadom na svoje právne posúdenie veci vysporiadal v podstatnom s tvrdeniami a argumentáciou strán konania, ktoré sa týkali otázky preukázania vlastníckeho práva žalobcu k predmetným sporným nehnuteľnostiam. Vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP uviedol, že žalobca v odvolaní neoznačil žiaden dôkaz potrebný na zistenie rozhodujúcich právne významných skutočností, ktorý navrhoval už v konaní na súde prvej inštancie, ale nebol vykonaný, preto ani tento odvolací dôvod nepovažoval za dôvodný. Zároveň rozsudku súdu prvej inštancie nebolo možné podľa názoru odvolacieho súdu vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani to, že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplynuli, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, a preto nevidel dôvod na polemizovanie s jeho skutkovými závermi.

2.2. Pokiaľ žalobca svojimi odvolacími námietkami spochybňoval správnosť posúdenia otázky existencie jeho vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam a predbežnej otázky platnosti žalobcom uzatvorených darovacích zmlúv, keďže podmienkou platnosti napadnutých darovacích zmlúv je dodržanie interných cirkevných predpisov žalobcu pri scudzovaní nehnuteľnosti vyžadujúcich súhlas Rady Opáta s predmetným prevodom (článok 119 ods. 11 Konštitúcie Rádu premonštrátskych rehoľných kanonikov), ktorá v danom prípade nebola splnená, odvolací súd konštatoval, že právny poriadok pri regulácii cirkevnoprávných vzťahov výslovne počíta s existenciou aktov, ktoré sú výsledkom autonómnej normotvorby príslušnej cirkvi a náboženskej spoločnosti a nazýva ich komplexným názvom vnútorné predpisy príslušnej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti. V tejto súvislosti dodal, že z právneho hľadiska je však rozhodujúcou len otázka ich postavenia v systéme prameňov slovenského práva, resp. ich vzťahu k prameňom práva v Slovenskej republike. S poukazom na nález Ústavného súdu SR z 31. januára 2001 sp. zn. III. ÚS 64/00 uviedol, že v zmysle ustanovenia § 7 ods. 3 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/1991 Zb.“) cirkevné právo žiadnej cirkvi nie je súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, ale je súborom vnútorných predpisov cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, ktoré nemajú postavenie prameňov práva SR, nie sú ani typickými vnútornými predpismi uplatňovanými predovšetkým v oblasti verejnej správy, pri ktorých vydávaní sa uplatňuje princíp hierarchie v systéme verejnej správy. Konštatoval, že ich skôr možno charakterizovať ako štatutárne predpisy vydávané v rámci autonómnej normotvorby príslušnej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti.

2.3. V okolnostiach danej veci odvolací súd poukázal na to, že žalobca predstavuje samostatný právny subjekt, ktorý odvodzuje svoju právnu subjektivitu od Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike. Štatutárnym orgánom rádu je opát, ktorý je do svojej funkcie ustanovený voľbou, ktorú potvrdzuje generálny opát, ktorý vydáva aj potvrdzujúcu listinu. Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov je právnickou osobou v zmysle ustanovenia § 18 ods. 2 písm. d) OZ, ktorá je vedená v evidencii cirkevných právnických osôb podľa § 19 ods. 1 zákona č. 308/1991 Zb. Tiež uviedol, že Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v postavení orgánu príslušného na vedenie danej evidencie právnických osôb, ktoré odvodzujú svoju právnu subjektivitu od cirkvi a náboženských spoločností, predmetný subjekt eviduje od 10. novembra 1992, kedy bolo vydané prvé potvrdenie o jeho právnej subjektivite. Odvolací súd v tejto súvislosti dospel k záveru, že nakoľko právny poriadok Slovenskej republiky neobsahuje osobitnú právnu úpravu konania v mene cirkví, náboženských spoločností, ako ani právnických osôb, ktoré odvodzujú svoju právnu subjektivitu od cirkvi a náboženských spoločností, konanie v mene týchto právnických osôb je potrebné posudzovať v zmysle všeobecnej právnej úpravy obsiahnutej v OZ, podľa ktorej právne úkony právnickej osoby vo všetkých veciach robia tí, ktorí sú na to oprávnení zmluvou o zriadení právnickej osoby, zakladacou listinou alebo zákonom (štatutárne orgány). Vzhľadom na postavenie cirkevného práva v právnom poriadku Slovenskej republiky súčasne uviedol, že podmienky stanovené kánonickým právom v oblasti scudzovania majetku vo vlastníctve katolíckej cirkvi, ako právnickej osoby a právnických osôb ňou zriadených, sú jej vnútornou záležitosťou a výkonom týchto oprávnení v rámci vnútornej autonómie cirkvi nemôžu byť dotknuté individuálne práva iných osôb.

2.4. Vo vzťahu ku konaniu opáta a jeho splnomocnenca v predmetnom prípade odvolací súd dospel k záveru, že títo pri scudzovaní majetku žalobcu nevystupovali ako fyzické osoby, ale v zmysle príslušných ustanovení OZ konali v mene žalobcu, v pozícii štatutárneho orgánu tejto právnickej osoby a splnomocnenca štatutárneho orgánu, aj v rozsahu disponovania s majetkom právnickej osoby. Vychádzajúc z § 22 ods. 1 OZ bol opát ako štatutárny orgán právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov oprávnený (bez obmedzení stanovených internými cirkevnými predpismi) konať za túto právnickú osobu v jej mene, pričom z tohto zastúpenia vznikali práva a povinnosti priamo dotknutej právnickej osobe. Rovnako splnomocnenec štatutárneho orgánu žalobcu bol ustanovený zákonným spôsobom v súlade s § 31 a nasl. OZ a bol v rozsahu udeleného plnomocenstva taktiež oprávnený disponovať s majetkom žalobcu. Na tomto mieste odvolací súd opätovne zdôraznil, že obaja boli pri udelení a prijatí plnomocenstva, ako aj následnom scudzovaní majetku právnickej osoby povinní sa riadiť príslušnými ustanoveniami právneho poriadku Slovenskej republiky, a nie predpismi kánonického práva. Odvolací súd sa stotožnil s prvoinštančným súdom, že darovacie zmluvy boli uzatvorené v zákonom

stanovenej forme, boli bezodplatné a vklad vlastníckeho práva na ich základe bol povolený príslušnou správou katastra a rovnako aj námietku neplatnosti pre rozpor s dobrými mravmi, ktorý žalobca videl v nedodržaní interných cirkevných predpisov, vyžadujúcich súhlas Rady Opáta s predmetným prevodom (článok 119 ods. 11 Konštitúcie), považoval s poukazom na ustálenú judikáciu, podľa ktorej neplatnosti právneho úkonu pre jeho rozpor s dobrými mravmi sa nemôže dovolávať ten, kto v rozpore s dobrými mravmi konal, za nedôvodnú. Uzavrel, že v danom prípade žalobca, resp. jeho štatutár a splnomocnenec, uzatvorili darovacie zmluvy napriek svojej vedomosti o interných predpisoch žalobcu, vyžadujúcich pri scudzovaní nehnuteľností súhlas Rady Opáta s akýmkoľvek prevodom, ktorými boli navyše viazaní, tieto porušili a bezodplatne previedli sporné nehnuteľnosti do vlastníctva žalovaného. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Dovolateľ namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená - „či na platné scudzenie nehnuteľného majetku žalobcu sa vyžadoval osobitný postup, ktorý nebol zo strany štatutárneho zástupcu žalobcu dodržaný. Týmto osobitným postupom bolo schválenie právneho úkonu kolektívnym orgánom žalobcu - radou.“ V tejto súvislosti uviedol, že súčasťou registrácie cirkvi, resp. náboženskej spoločnosti, je ich základný dokument, ktorého náležitosťou okrem iného je aj uvedenie útvarov, ktoré majú právnu subjektivitu, a tiež určenie rozsahu a subjektu, ktorý je oprávnená v ich mene konať. Prítom nie je rozhodujúce, či uvedené vychádza z noriem cirkevného práva, ale že je to súčasťou základného dokumentu spoločnosti. Posúdenie oprávnenosti štatutára (opáta) na scudzovanie majetku žalobcu ako náboženskej spoločnosti musí byť podľa jeho názoru posudzované aj z hľadiska toho, či nie je v rozpore aj s jeho interným predpisom predstavujúcim jeho základný dokument. Dovolateľ mal s prihliadnutím na uvedené za to, že s ohľadom na § 20 ods. 1 OZ platný právny úkon v mene žalobcu ako právnickej osoby pri scudzovaní nehnuteľného majetku môžu urobiť tí, ktorí sú na to oprávnení zriaďovacou listinou, teda rada a opát. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa s názorom žalobcu a ním uvádzanými dovolacími dôvodmi nestotožňuje, keďže nemajú oporu v právnom poriadku SR, ani v medzinárodných zmluvách, ako je Vatikánska zmluva. Poukázal na to, že súd nie je viazaný cirkevným právom, ani vnútornými predpismi cirkvi, ktoré nie sú súčasťou právneho poriadku SR. Nároky z kanonického práva možno uplatňovať na cirkevnom súde, nie na všeobecnom súde. Žalovaný mal napokon za to, že pri uplatnenom dovolacom dôvode podľa § 421 CSP ide pre nevymedzenie právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, o dovolanie nespĺňajúce náležitosti podľa § 432 ods. 2 CSP. Vzhľadom na to ho navrhol odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP, prípadne zamietnuť podľa § 448 CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolateľ prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď namieta nesprávne posúdenie otázky, „či na platné scudzenie nehnuteľného majetku žalobcu sa vyžadoval osobitný postup, ktorý nebol zo strany štatutárneho zástupcu žalobcu dodržaný. Týmto osobitným postupom bolo schválenie právneho úkonu kolektívnym orgánom žalobcu - radou.“.

11. Dovolací súd prioritne poukazuje na to, že Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov (žalobca) ako pôvodný vlastníč sporných nehnuteľností, ktoré sú predmetom tohto konania, predstavuje samostatný právny subjekt, ktorý odvodzuje svoju právnu subjektivitu od Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike. Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov je teda v zmysle § 18 ods. 2 písm. d) OZ právnickou osobou, ktorá je vedená v evidencii cirkevných právnických osôb podľa § 19 ods. 1 zákona č. 308/1991 Zb. Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v postavení orgánu príslušného na vedenie danej evidencie právnických osôb, ktoré odvodzujú svoju právnu subjektivitu od cirkvi a náboženských spoločností, predmetný subjekt eviduje od 10. novembra 1992, kedy bolo vydané prvé potvrdenie o jeho právnej subjektivite, pod identifikačným číslom (IČO) 00587125.

12. Vzhľadom na zmienenú povahu subjektu žalobcu je podstatou dovolacej otázky týkajúcej sa posúdenia platnosti právneho úkonu vyriešenie vzťahu cirkevného práva (resp. interných predpisov žalobcu) a právneho poriadku SR, najmä Občianskeho zákonníka.

13. Vychádzajúc z článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ako základného zákona štátu, Slovenská republika je zvrchovaný právny štát, ktorý sa neviaže na nijakú ideológiu ani náboženstvo. V zmysle článku 2 ods. 2 ústavy štátne orgány (to znamená aj súdy Slovenskej republiky) môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Zároveň ústava uvádza, že cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti samy, najmä zriaďujú svoje orgány, ustanovujú svojich duchovných, zabezpečujú vyučovanie náboženstva a zakladajú rehoľné a iné cirkevné inštitúcie nezávisle od štátnych orgánov (čl. 24 ods. 3). Právo na spravovanie vnútorných vecí patrí do základných práv cirkvi a náboženských spoločností a vyjadruje autonómiu cirkvi a náboženských spoločností od štátu a jeho orgánov. Registrované cirkvi a náboženské spoločnosti sú osobitným druhom právnických osôb, ktoré okrem svojho osobitného postavenia (podľa čl. 24 ústavy) požívajú aj ďalšie práva priznané právnickým osobám.

14. Na základe uvedeného je zrejmé, že Slovenská republika je sekulárny štát, ktorý uznáva cirkvám postavenie verejnoprávných organizácií „sui generis“. Vychádzajúc z tohto postavenia môžu vydávať vlastné vnútorné predpisy, za predpokladu ich súladu s právnym poriadkom Slovenskej republiky, z čoho však nemožno podľa názoru dovolacieho súdu usudzovať, že by tieto predpisy tvorili jeho súčasť. Inými slovami, vnútorné predpisy cirkvi a náboženských spoločností nie sú všeobecne záväzné a nie sú ani prameňom práva, pretože sú záväzné iba pre svojich členov.

15. V tejto súvislosti hodno poznamenať, že hoci v zmysle článku 1 ods. 2 ústavy Slovenská republika uznáva a dodržiava medzinárodné zmluvy, ku ktorým patrí aj Vatikánska zmluva uzavretá medzi

Slovenskou republikou a Svätou stolicou, podľa názoru dovolacieho súdu ani touto zmluvou nedošlo k implementácii cirkevného práva do právneho poriadku Slovenskej republiky nad rámec ustanovení článkov 1 ods. 1, 2 ods. 2, resp. aj 13 ods. 1 ústavy. Pokiaľ je v článku 2 ods. 1 Vatikánskej zmluvy uvedené aj právo katolíckej cirkvi na vykonávanie jej kompetencií ustanovených kánonickým právom (ako najvýznamnejším príkladom vnútorných predpisov cirkvi) , tak toto ustanovenie je potrebné vykladať aj v súlade s ostatnými ustanoveniami Vatikánskej zmluvy, a najmä s prihliadnutím na článok 24 ods. 3 ústavy (t. j. že cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti samy), čo znamená, že kánonické právo je platným právom len vo vzťahu k cirkvi v rámci vnútornej správy jej záležitostí, príkladmo uvedených v tomto článku ústavy. Dovolací súd sa preto stotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že cirkevné predpisy a interné normy katolíckej cirkvi nie sú súčasťou právneho systému Slovenskej republiky, nie sú všeobecne záväznými právnymi predpismi a z tohto dôvodu nie sú vynútiteľné štátnou mocou.

16. Rovnako Ústavný súd SR v náleze zo dňa 31. januára 2001, sp. zn. III. ÚS 64/2000, judikoval, že cirkevné právo žiadnej cirkvi nie je súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, ale je súborom vnútorných predpisov cirkvi alebo náboženskej spoločnosti. Tiež uviedol, že súdy v Slovenskej republike pôsobia na základe ústavy a zákonov, čiže na základe právneho poriadku Slovenskej republiky, a sú teda povinné rozhodovať na základe aplikácie noriem tohto právneho poriadku alebo noriem, ktorých použitie tento právny poriadok zvlášť umožňuje. Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sú sudcovia pri rozhodovaní viazaní iba zákonom, čo treba chápať tak, že nie sú viazaní nielen podzákonnými normami, ale ani normami, ktoré nie sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, z čoho vyplýva, že nie sú viazaní ani kánonickým právom. Opačný postoj by znamenal narušenie princípu autonómie cirkvi pri správe a rozhodovaní jej vnútorných záležitostí, ako aj narušenie konceptu právneho poriadku Slovenskej republiky, do ktorého normy cirkevného práva nepatria.

17. Pokiaľ ide o scudzovanie vecí vo vlastníctve katolíckej cirkvi ako právnickej osoby a právnických osôb ňou zriadených, kánonické právo je aj z tohto pohľadu pre Slovenskú republiku irelevantné, a to s prihliadnutím aj na článok 19 Vatikánskej zmluvy, podľa ktorého katolícka cirkev ako právnická osoba (aj právnické osoby ňou zriadené - článok 3 ods. 4 Vatikánskej zmluvy) môže nadobúdať vlastnícke právo k hnutelným i nehnuteľným hmotným veciam, ako aj k nehnuteľným veciam, a tieto veci má právo scudzovať len v súlade s podmienkami ustanovenými právnym poriadkom Slovenskej republiky. To znamená, že ani Vatikánska zmluva nevyžaduje k scudzovaniu vecí vo vlastníctve katolíckej cirkvi či právnických osôb ňou zriadených splnenie ďalších podmienok vyplývajúcich z cirkevného práva, kánonického práva či interných cirkevných predpisov, ktoré v zmysle článku 2 ods. 2 ústavy nie sú vynútiteľné štátnou mocou.

18. Vychádzajúc z uvedených postulátov, pokiaľ ide o posúdenie platnosti scudzenia sporných nehnuteľností žalobcu, ktoré je podaným dovolaním napadnuté, dovolací súd uvádza, že právne predpisy Slovenskej republiky neobsahujú osobitnú právnu úpravu konania v mene cirkví, náboženských spoločností, ani právnických osôb, ktoré odvodzujú svoju právnu subjektivitu od cirkvi a náboženských spoločností. Vzhľadom na túto skutočnosť sa konanie v mene uvedených právnických osôb spravuje všeobecnou právnou úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku.

19. Podľa § 20 ods. 1 OZ právne úkony právnickej osoby vo všetkých veciach robia tí, ktorí sú na to oprávnení zmluvou o zriadení právnickej osoby, zakladacou listinou alebo zákonom (štatutárne orgány). Podľa § 20 ods. 2 OZ za právnickú osobu môžu robiť právne úkony aj iní jej pracovníci alebo členovia, pokiaľ je to určené vo vnútorných predpisoch právnickej osoby alebo je to vzhľadom na ich pracovné zaradenie obvyklé. Ak tieto osoby prekročia svoje oprávnenie, vznikajú práva a povinnosti právnickej osobe, len pokiaľ sa právny úkon týka predmetu činnosti právnickej osoby a len vtedy, ak ide o prekročenie, o ktorom druhý účastník nemohol vedieť.

20. Predmetné ustanovenie vymedzuje osoby, ktoré sú ex lege oprávnené konať v mene právnickej osoby. Štatutárny orgán vystupuje navonok vo všetkých veciach právnickej osoby, okrem vecí, ktoré zákon zveruje iným orgánom právnickej osoby, alebo ktoré mu zákon zakazuje zveriť. Jeho konanie sa

právnickej osobe pričíta bez ďalšieho, aj napriek prípadným vnútorným obmedzeniam oprávnení konať za právnickú osobu (napr. vnútornými predpismi právnickej osoby či obmedzenie možnosti uzatvárať zmluvy do určitej hodnoty určené iným orgánom právnickej osoby). Prípadné vnútorné obmedzenia oprávnenia štatutárneho orgánu konať navonok nemajú účinky voči tretím stranám, ak sa neprekračuje rozsah zákonných oprávnení štatutárneho orgánu, resp. rozsah spôsobilosti právnickej osoby na právne úkony (pozri aj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obdo/18/2018).

21. Tieto závery je pochopiteľne nutné aplikovať aj na „cirkevné“ právnické osoby. Nedodržanie ustanovení cirkevného práva - kánonického práva a interných cirkevných noriem pri scudzovaní hnutelných i nehnuteľných hmotných vecí i nehnuteľných vecí patriacich do vlastníctva cirkevnej právnickej osoby štatutárnym orgánom tejto právnickej osoby alebo jeho splnomocnencom na to písomne splnomocneným v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky preto bez ďalšieho nie je možné považovať za skutočnosť zakladajúcu neplatnosť prevodu takéhoto vlastníctva. Inými slovami, keďže cirkevné predpisy, resp. predpisy náboženských spoločností nie sú všeobecne záväzné predpisy, rozpor právneho úkonu s týmito predpismi nespôsobuje jeho neplatnosť.

22. V posudzovanom prípade z evidencie cirkevných právnických osôb (resp. Registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci, URL: <>) vyplýva, že Rád premonštrátov - Opátstvo Jasov bol ako právnická osoba zaevidovaný k 01. septembru 1991 ako súčasť Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike a jeho štatutárnym orgánom je Opát. Pokiaľ sa teda dovolateľ prostredníctvom položenej právnej otázky dožadoval vyslovenia neplatnosti predmetných právnych úkonov z dôvodu ich neschválenia kolektívnym orgánom žalobcu - radou, nebolo možné tomuto návrhu priznať úspech. V danom prípade právne úkony týkajúce sa prevodu nehnuteľností mali písomnú formu v zmysle § 46 ods. 1 OZ, boli podpísané konajúcimi osobami (§ 40 ods. 3 OZ), v mene právnickej osoby Rádu premonštrátov - Opátstvo Jasov na to oprávnenými (štatutárnym orgánom právnickej osoby alebo splnomocnencom štatutárneho orgánu právnickej osoby), prejavy účastníkov boli na tej istej listine (§ 46 ods. 2 OZ) a boli urobené vo forme, ktorú vyžaduje zákon (§ 40 ods. 1 OZ). Z uvedených dôvodov, stotožňujúc sa so závermi nižších súdov, ide v predmetnom prípade aj podľa názoru dovolacieho súdu o platné právne úkony.

23. Na uvedenom základe dovolateľ neopodstatnene tvrdí dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pretože rozsudok odvolacieho súdu je z hľadiska napadnutého právneho posúdenia správny. Dovolací súd preto podané dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

24. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.